

Barcelona 12 de març de 1926

L'Esquella de la Torratxa

ANY XLIX ··· Núm. 2438 ··· 15 cts. ··· Atrassats 30

—Mirat A mi, com a Sant Josep, també m'ha florit la vara.

TEATRE CATALÀ ROMEA

Avui, nit: REINETA MEVA! Diumenge, a dos quarts de quatre: Represa del bell espectacle, CAMINA QUE CAMINARÁS. A dos quarts de sis, i nit: REINETA MEVA!
Dimars, nit: Benefici del primer actor Pius Daví: EL NUVI. UN COP DE TELAS.

Es despatxa a comptaduria.

GRAN TEATRO ESPAÑOL

Totes les tardes, un divertit vodevil. Nit: L'èxit d'en Creuhet, EL MAL PAGADOR o MODISTETES I ESTUDIANTS. Dissabte, nit: Estrena del alegre vodevill en tres actes, de Magí Pirandó, SALTANT DEL LLIT o L'HOME ADORMIT.

EDEN

TARDE: el vodevil

LOS SECRETOS DE CA'N PRIM

Noche: la monumental REVISTA
LA PERDICIÓN DE MIMI

P O M P E Y A

Popular Music-Hall

Teléfono 2438 A.

BELLA DORITA : CONDESITA ZOE : N. DE LA ROSA
P. PALACIO : MARÍA OLYMPIA.

En ensayo la revista fantástica

EL ÍDOLO DE ORO

ROYAL CONCERT

MARQUES DEL DUERO, 106

Gran éxito LA GRECO

M. SOLDEVILA y M. MARÍN

80 CARAS BONITAS, 80

OLYMPIA

Temporada de gran Opera Italiana

Hoy viernes: primera representación de

FAVORITA

Sábado noche y domingo tarde y noche

GRANDIOSAS FUNCIONES

Formulario práctico

Està acabant-se la segona edició

Confitería y similares

L'obra més important del món. - Preu, 50 pessetes

REGALA als seus clients, la casa
de major maquinaria del ram

Pressupostos i catàlegs gratis

Borrell - Riera Alta, n.º 6 :: BARCELONA

Si heu de comprar un sueter i voleu trobar un bon assortit amb millors preus, visiteu els aparadors de

L'ATLANTIDA

SASTRERIA I CAMISERIA

Sant Pau, 56 i 58

BICICLETES
MOTOR

Accesoris i Sports

SANROMA

Balmes, 62 - Telèfon 1445 A - BARCELONA

ANTONI LOPEZ

IMPRESSOR

Treballs comercials de totes classes : Revistes : Catàlegs
Edicions especials de luxe
Talonaris : Factures, etc., etc.

OLM, 8 :-: TELÉFON 4115

◀ BARCELONA ▶

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

REDACCIÓ I ADMINISTRACIÓ
Llibreria Espanyola, Rambla del Mig, 20
BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ
Fora de Barcelona:

Espanya: trimestre 3 ptes. Estranger, 5

AVIS

La setmana que ve

L'Esquella de la Torratxa

sortirà dijous, dia 18, perquè divendres és la festa dels Peps.

ENTESOS?

Març, marçot

riem-li an aquest març d'enguany el "marçot menyspreador. Ni pluges, ni vent, ni fred. Sembla una branca d'ametller. Sembla un pom de violes. Sembla una toia de camèlies. Si les coses no obeïssin a una tradició, en aquests dolços dies de març, s'haurien de fer els homenatges, els Jocs Florals i les primeres comunions. Haurien de venir, sobretot, els forasters, especialment els de Madrid, perquè succeeix que quan arriba un amic de terres endins, o plou, o neva, o gela, o fa boira. On és, ens diuen, el famós blau levantí? On el dolç mediterrani? On la vostra dolça Barcelona? Ens apremem a respondre que aquell dolent dia és una cosa extraordinària, però ell ens respon que sempre que arriba a Barcelona el mediterrani falla.

Potser sí... I el pitjor és que no hi ha remei. Caldria una societat que assegurés el temps. Però tot: la vida, la casa, la mercaderia, fins els vidres a través dels quals contemplem aquest cel de març d'una grisor daurada, es pot assegurar, tot, menys el temps. Complint els manaments de l'església i portant vida ascètica i cristiana, ens poden dir: Tu tindràs el cel. Ningú ens dirà: Tu tindràs demà un bon dia. Es clar que l'existència de l'assegurament del temps donaria una igualtat termomètrica i baromètrica insuportable, a l'alcanc de totes les Societats d'Atracció de Forasters, però em resta el recurs de la comparació. Fa fred a Barcelona? Figuri's el que

deu fer a Madrid! Plou i fa vent? Tot Europa deu ésser batuda pel temporal. Neva? Fenòmen que feia anys no vèiem, i X... graus sota zero a tot arreu.

No es pot negar que de climes millor que el nostre, n'existeixen. La qüestió és tenir bon clima, bona ciutat, bon mar, bona muntanya i bona gent. Veiam quantes ciutats hi han com la nostra? Nàpols? Ja és triomf gros, i, ademés, el volcà, que de volcans encara no en tenim, però Nàpols és excepcional, i nosaltres mai hem dit: *Vedere Barcelona e poi morire.*

Agraïm al març marçot aquesta entrada seva, plena de tebiors, d'ors i de blaus, que ens posa a la pell el primer petó de la primavera. Per als altres pobles les impertinents darreries de l'hivern. Per a nosaltres els dolços començos de l'estació de les roses. La Societat d'Atracció de Forasters hauria de donar solemnement les gràcies al mes de març i telegrafiar a tot el món aquells 20'6 graus a l'ombra que avui, dimarts, bressen a Barcelona.

PARADOX

ENCARA LA "RADIO"

—Què sents ara?

—Un brogit de mil dimonis. Deuen estar impressionant un partit de futbol.

NOTA DE SOCIETAT

No precisarem el lloc, perquè la cosa és massa forta. Direm, tan sols, que el fet tingué per decorat els salons d'una casa de pretensions aristocràtiques de la D.g.n.l, en una nit de diguem-ne festa.

Després de sopar, mentre uns quants ballaven i uns altres quants jugaven al mah-jong, parlaven dos convidats, referint-se a la senyora de la casa, horrorosament pintada.

—Què et sembla la senyora M., aquesta nit?

—Que el que porta més tapat és la cara!

LA MORALITAT

Aquest és un botiguer força conegut, que ara últimament ha ocupat un càrrec polític. Aquest botiguer ha tingut, d'ara fa poc, una criatura. Es a dir: qui l'ha tingut no és ell, sinó la seva dona que, com moltes senyores cristianes, per a no fer-se malbé, ha enviat a cercar una dida.

Abans d'ahir el botiguer, al tornar a casa el vespre, trobà a la dona donant el biberó al petit.

—Com és això?—féu—. Que se n'ha anat la dida?

—No se n'ha anat: l'he tret—ha dit la senyora.

—I per què?

—Perquè m'he enterat de què tenia un fill. I a casa no permeto indecències!

BORRULL

A Barcelona acaba de morir un home il·lustre. Aquest home il·lustre es deia Miquel Borrull. Tocava la guitarra i era l'amo d'un café de cante a estil d'Andalusia, nomenat "Villa-Rosa".

Era un gitano que semblava un senyor. Al revés de molts senyors que semblen gitanos, i ho són. Com tots els homes que es mouen entre copes de vi continuament, era un home simpatiquíssim, un home bo, un home excepcional. Tenia un gest suau, una veu en to menor, una mirada apagada.

En Borrull era el benefactor de la gent elegant que viu de nit. La gent elegant, després de les tres de la matinal, hora en què tanquen els foyers i dancings, no sabia on anar. En Borrull, féu de l'infecte Cà'l Macià, un refugi agradable, simpàtic, alegre: "Villa-Rosa", i l'oferí a la gent elegant que viu de nit.

Aviat "Villa-Rosa" fou un lloc distingit, freqüentat per la millor gent de Barcelona. Per allí passaren en Julio-Antonio, en Santiago Rusiñol, en Titto Schipa, en Jules Romains, la Genoveva Vix, la Tórtola Valencia.

A l'escenari ballaven i cantaven la miacarrona, la Tanguera, la Rusa, el Mojegongo, el Zubiela, el Cojo de Màlaga. A les taules, artistes, aristòcrates i senyores de positiu, amb brillants autèntics i autèntiques capes de martes o petit gris, bevien Fino Gaditano i menjaven ametlles torrades, bacallà fregit i altres exquisideses.

Els corridos de Sabadell i Terrassa que feren diners amb la guerra i se'ls venien a gastar amb les artistes (?) de qualsevol barraca del Paral·lel, recalaven cada nit a "Villa-Rosa" i parlaven en andalus.

Cridaven:

—¡Migué!... ¡Hola, Borrúl; Tràete una de "Fino"!...

Són molt feliços els corridos de Sabadell i Terrassa quan poden parlar en andalus!

Ara en Miquel Borrull, el gran home, l'home simpàtic per excel·lència, és mort.

Nosaltres, que havíem alçat moltes vegades la copa—el chato—a la seva salut, l'alcem, ara, a la seva glòria.

VIRAI

Una nova moda

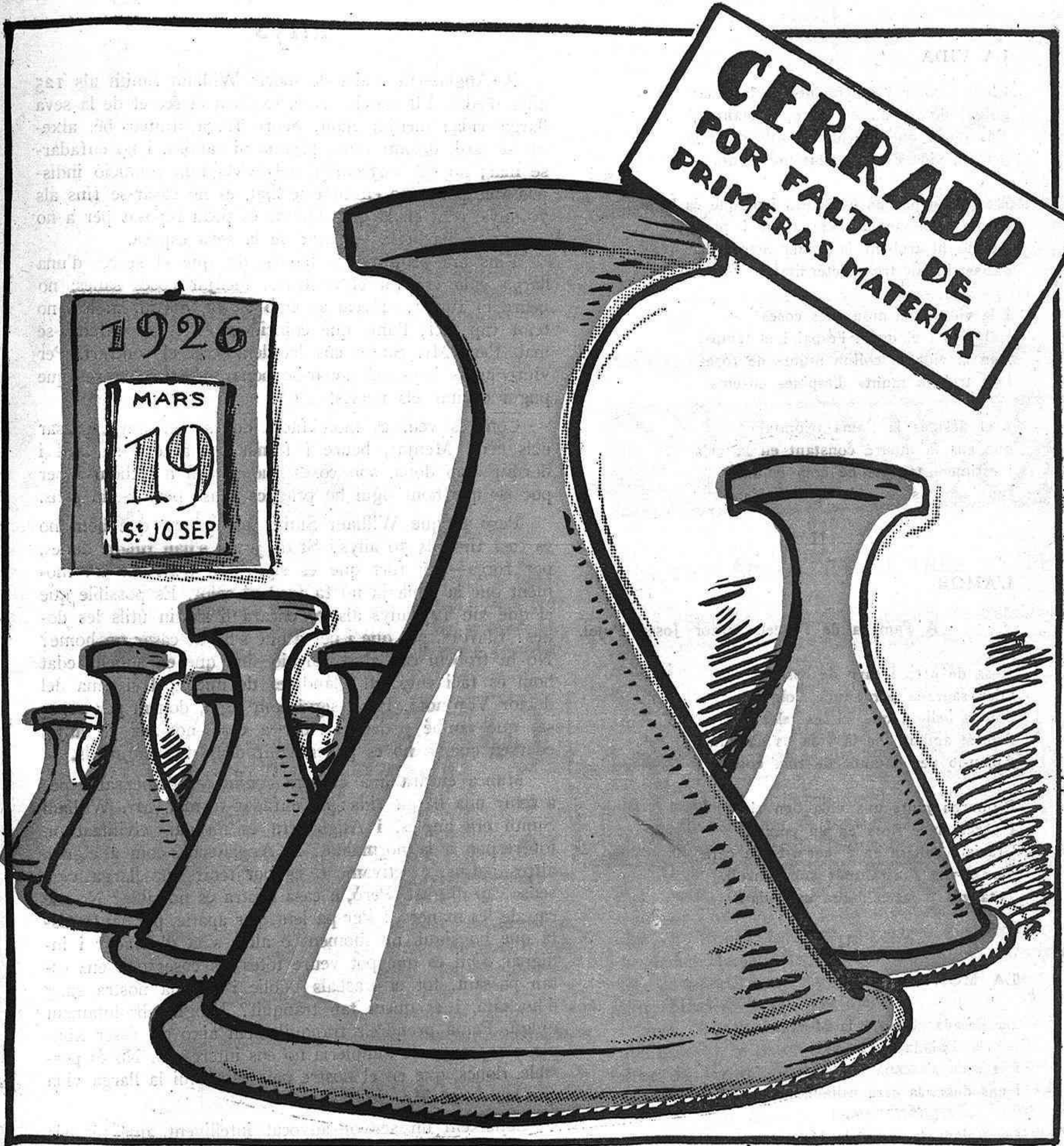
Una modista de París s'ha inventat una nova moda femenina: un *smoking* per a dones. Es un *smoking* exactament igual que el dels senyors; només es diferencien en què en aquest *smoking* per a dones, la camisa és escotada i no amb coll de pajarita com els dels senyors, i en què encara es conserva la faldilla.

Sembla que aquesta moda està cridada a obtenir un gran èxit, que farà molts adeptes. La modista que l'ha llençada, ha cridat en una reunió les més distingides dames de París, i totes l'han celebrada molt.

Quan sigui més estesa, no imagineu en una funció del "Liceo" senyors i senyores tots amb *smokings* iguals?

Aquesta moda és una influència de les prèdiques feministes. I, decididament, el feminisme és una gran cosa. Quan sembla que les dones haurien de tenir el màxim interès en què quedin ben femenines, ens trobem que aquestes senyores que es pensen tenir una cultura, i que resulten que tenen una ridícula cultureta, que diria l'escriptor Manuel Brunet, tendeixen a masculinitzar la dona. Un bell i elegant vestit de dona és una cosa que té molt d'encís, però una dona amb *smoking* ens fa el mateix efecte que un home amb brusa de dona. Aquesta nova moda és un triomf del feminisme, i el feminisme ve a ésser una cosa igual a aquella altra cosa començada amb "m" i acabada també amb "isme" que cerca la feminització dels homes i que tant s'ha estès al carrer del Cid.

Els que temen més la veritat—la veritat per entre nosaltres, la qual és una estricta justícia, i que segurament és germana de la veritat suprema—són els que saben que porten ulleres a l'intel·lecte, i la llum els faria tocarardans, per això es diuen religiosos, cortesos, que és l'oropell que conserva el mèrit en la concupiscència.

COSES DE SANT JOSEP

El postre de la diada.

Balada humil de les tres grans amors **Un home de cent vint-i-cinc anys**I
LA VIDA

Llum i color i moviments és la vida;
goig i dolor són el ritme constant.
Ens diuen que la vida és sols mentida,
però la vida és la veritat més gran.

L'estimem perquè és nostra i perquè és bella,
perquè estimant-la hem rigut i plorat,
perquè hi trobem la fonda meravella
d'ésser-hi un tros d'eternitat.

I la vida és el món i les coses
i el com i el que i l'espai i el temps,
i en la vida hi collim munts de roses
i hi trobem munts d'espines ensems.

I el desigés la flama triomfal
que ens fa moure constant en la vida
i estimem tant el bé com el mal,
sens saber si la vida és mentida.

II

L'AMOR

A l'amada de l'excels pintor Josep Pujol.

Rosa de carn i carn de rosa,
Olor sagrada per l'amic volgut,
Sou la bellesa que en les teles posa
Aquest amant que la vida us ha dut.
Ameu-lo per damunt de tota cosa.

Ritmareu junts una vida ben clara
I sereu dues flors en un pomell,
Gràcia i bellesa en el cor i en la cara
Amant-vos florirà més son pinzell.
Tota vós li fareu l'obra més clara.

III

LA MORT

La Balada la tanca la Mort
car la Balada és la vida
i la vida s'escapa del cor
i ens deixa la cara esllanguida.

La Balada la tanca la Mort,
duu un repòs de compàs que esborrona
i ens arrenca del fons del record
flors de sang per a fê una corona.

Ens estronca en les venes el cant
i ens fa un bes que s'enduu el moll de l'os;
la Balada s'acaba plorant
i deixant un neguit de repòs.
Dolça Mort que ets l'amor triomfant
i el teu bes s'en duu ànima i cos.

SALVADOR PERARNAU

A Anglaterra acaba de morir William Smith als 125 anys d'edat. Ell mateix havia explicat el secret de la seva llarga vida: menjar molt, beure força, fumar bé, aixecar-se tard, dormir sense pijama ni camisa, i no enfadar-se mai; no cal sustreure's dels vicis i la condició indispensable per a no enfadar-se mai, és no casar-se fins als 70 anys, edat en la qual l'home és prou reposat per a no oposar-se mai a la voluntat de la seva esposa.

Fins ara sempre ens havien dit que el secret d'una llarga vida era tot el contrari: menjar coses sanes, no beure ni fumar, aixecar-se amb el sol, dormir molt i no tenir cap vici; l'únic que coincideix és el no enfadar-se mai. Però Mr. Smith ens ha demostrat el contrari. Per viure molts anys cal donar-se bona vida, no fer res que pugui excitar els nervis.

Com es veu, és molt fàcil, doncs, fer anys, passar dels cent. Menjar, beure i fumar bé, aixecar-se tard i dormir amb dona, són coses que plauen a tothom i per poc ric que hom sigui ho practica sense pensar-s'hi gens.

Però perquè William Smith aconsellarà que hom no es casi fins als 70 anys? Si de joves s'han tingut dones, per força—per fort que es sigui—ha d'arribar un moment que la dona ja no fa fred ni calor. Es possible que el que viu 125 anys als 70 encara li siguin útils les dones? Llavors, per què i per a què s'ha de casar un home? No hi trobem cap altra solució sinó que en aquella edat hom es faci empeltar glàndules de mico pel sistema del doctor Voronoff. Però, sigui com sigui, donem per suposat que també podem arribar a casar-nos als 70 anys, edat en què ja no es poden tenir disgustos conjugals.

Manca encara una darrera condició indispensable per a tenir una llarga vida: no enfadar-se mai. Mr. William Smith era anglès, i Anglaterra és un país civilitzat on tot respon a la normalitat. A Anglaterra, com a alguns altres països, efectivament, es pot tenir una llarga vida sense cap disgust. Però, a casa nostra és possible? No, de cap de les maneres! Per pacient, per apàtic, per janfumista que ho sigui, un moment o altre s'ha d'enfadar i indignar. Qui és que pot veure totes les coses que ens estan passant, tot el trasbals públic i tota la nostra sang d'horxata, i es quedi tan tranquil? Ningú, absolutament ningú. Per a prendre's tranquilament això cal ésser ximple, i 125 anys de ximpleria no ens interessin. No és possible, doncs, que en el nostre país es visqui la llarga vida que ha viscut Mr. Smith.

Coneixem un senyor advocat intelligent, que té més de 70 anys i sembla que en tingui 40 i és gras com un barril, que un dia en una reunió li preguntaren el secret de la seva bona salut i de la seva grassor.

—Donar-se bona vida, molt bona vida—respongué—, i sobretot, no contradir mai a ningú.

—Vós no contradieu mai a ningú?— li preguntà un.

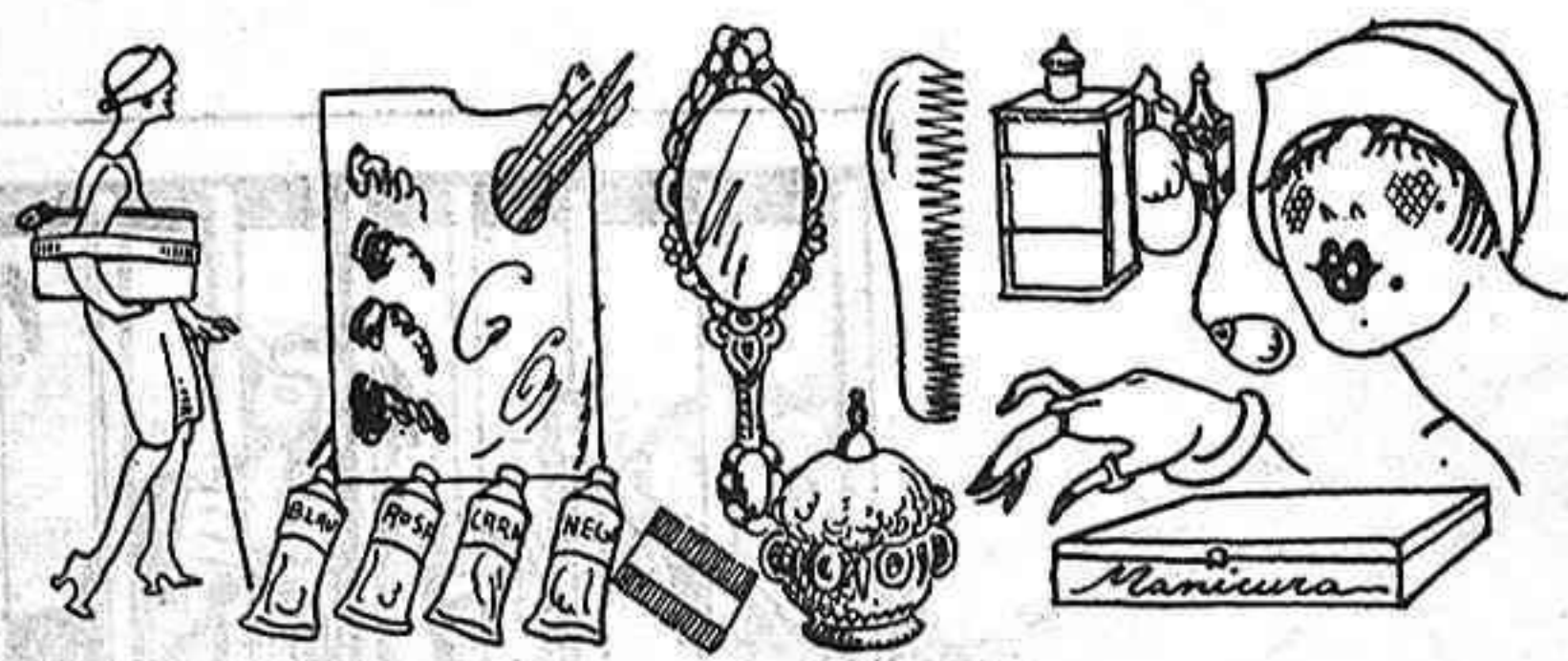
—No, mai.

—Mai? Vós també contradieu la gent.

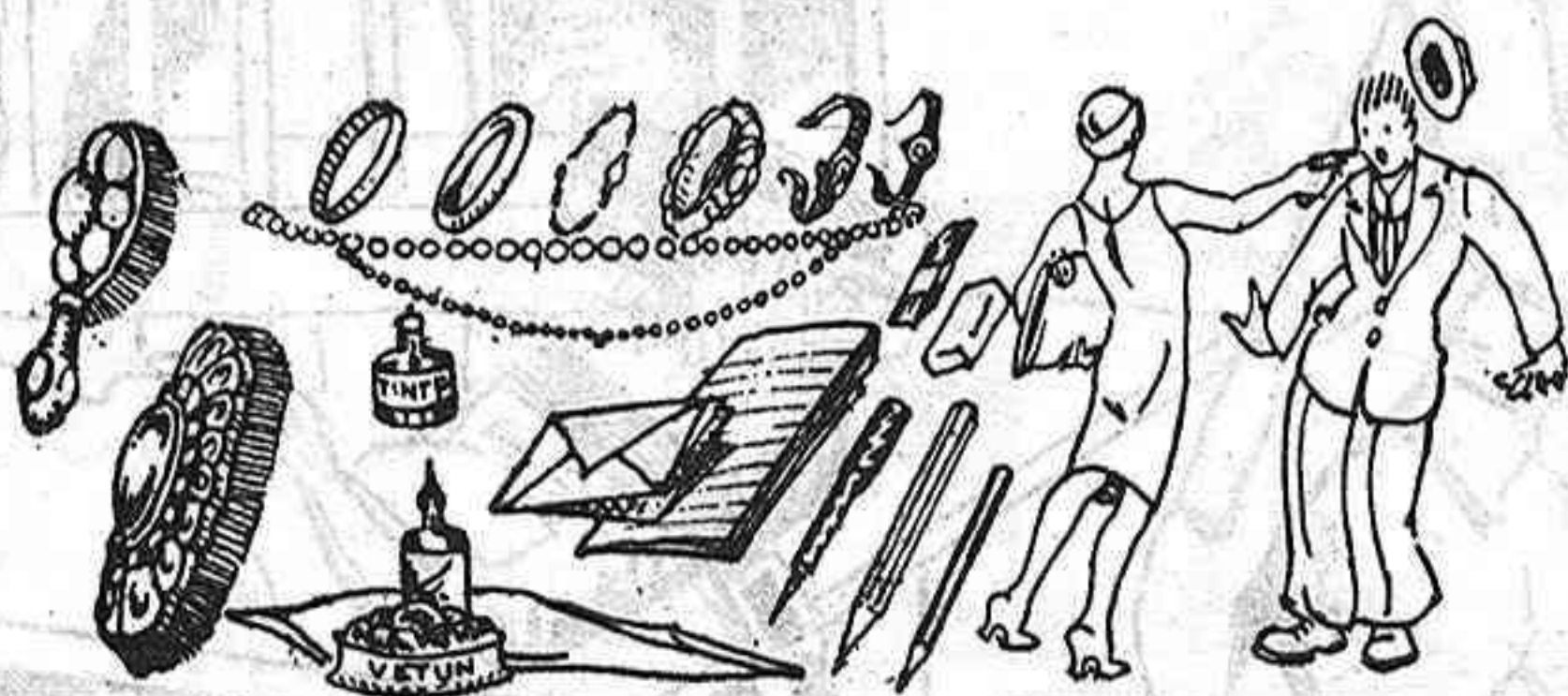
—Ah, potser sí, com vulgui.

Aquest senyor té pasta de fer els 125 anys. Però no els farà. Parlant de l'Estat actual, l'home s'indigna.

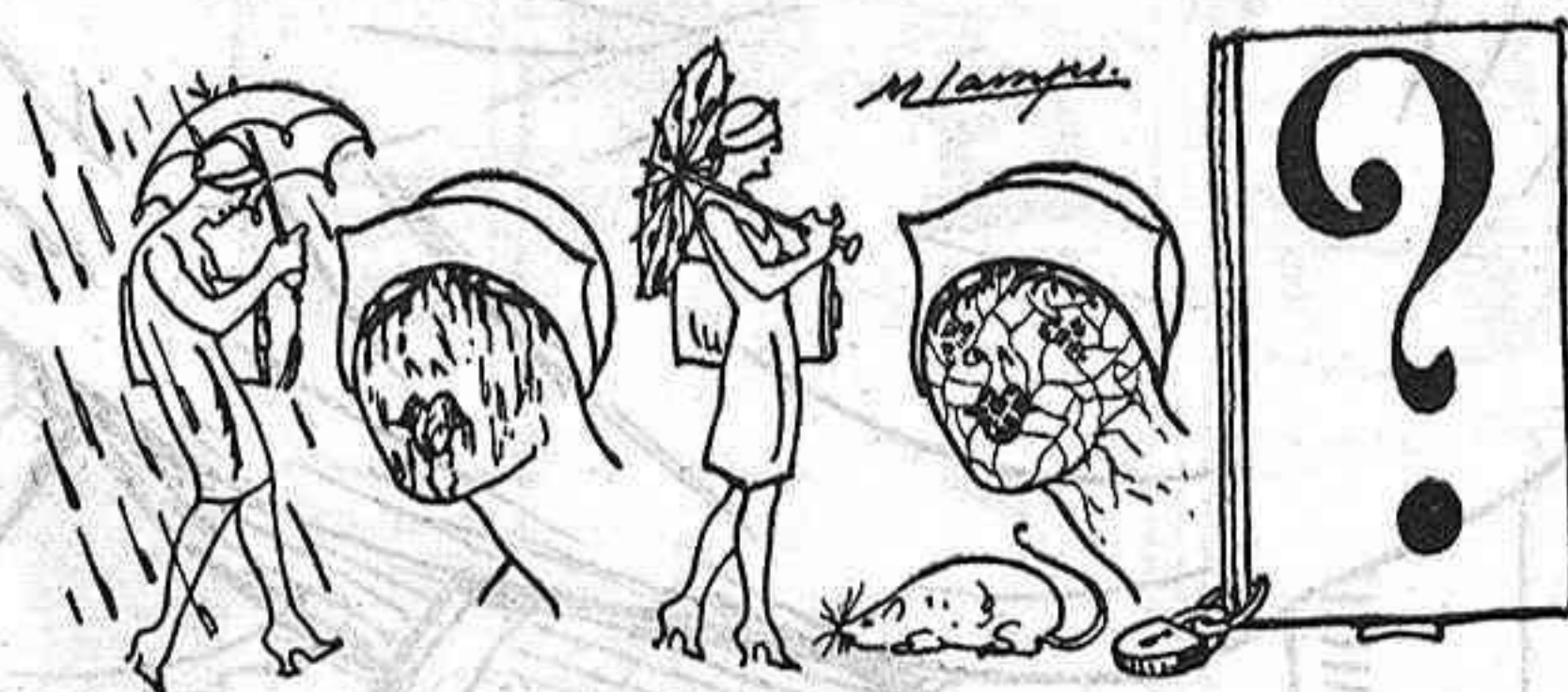
El moneder de les senyores

El moneder de les senyores ha augmentat de tamany. Es fantàsticament enorme. Ja no és un moneder: és un bagul. Malgrat aixó, encara és petit, encara és insuficient. Perquè, ja sabeu el que hi porten les senyores en els seus

moneders? Pintura roja i negra pels ulls i per la boca; un flascó de perfums; un altre de sals angleses per a possibles desmais; raspalls per a la roba i les sabates; betum; paper de cartes i sobres; una pistola per a defensar-

se dels pirotejadors; una novel·la ximple; un paraigües per a la pluja; una ombrel·la per al sol; un mirall; una polvera, etc., etc., etc., etc., etc.... Perquè, senyors, si seguïem, no acabaríem mai!

Una assegurança

La cupletista Mary Isaura és una enamorada de les seves cames, que ella mateixa troba d'una bellesa superior. Doncs, bé: Mary Isaura, per a què no pugui passar res a les seves cames, se les ha fetes assegurar.

Haviem vist alguns casos de cantants que es feien assegurar la veu, el seu mitjà de vida. Però és el primer cas que veiem que una persona es fa assegurar les cames. Una assegurança de la veu significa que quan aquella persona no pot cantar, percibeix una quantitat que, modestament o còmodament, li permet viure; quan una persona es fa assegurar una casa, significa que cobrarà la casa en cas d'incendi; quan una persona es fa assegurar un vehicle, cobrarà el vehicle en cas que se li destroci; quan una persona es fa assegurar un objecte, cobrarà

l'objecte en cas de robatori o destrucció. Però Mary Isaura no s'ha fet assegurar les cames per a poder viure en cas d'ocórrer-li una desgràcia; se les ha fetes assegurar perquè li agraden, com si una Companyia d'Assegurances pogués garantir-li la perpètua bellesa de les seves cames.

I com és que tem per les seves cames? Ah, això és una pregunta un xic delicada. Ens guardarem prou de contestar-la; tal vegada és una formidable aficionada a les curses pedestres o a jugar a futbol.

AQUEST NUMERO HA ESTAT VISAT
PER LA CENSURA GOVERNATIVA

UNA EXPOSICIO GRAN I TRES DE PETITES

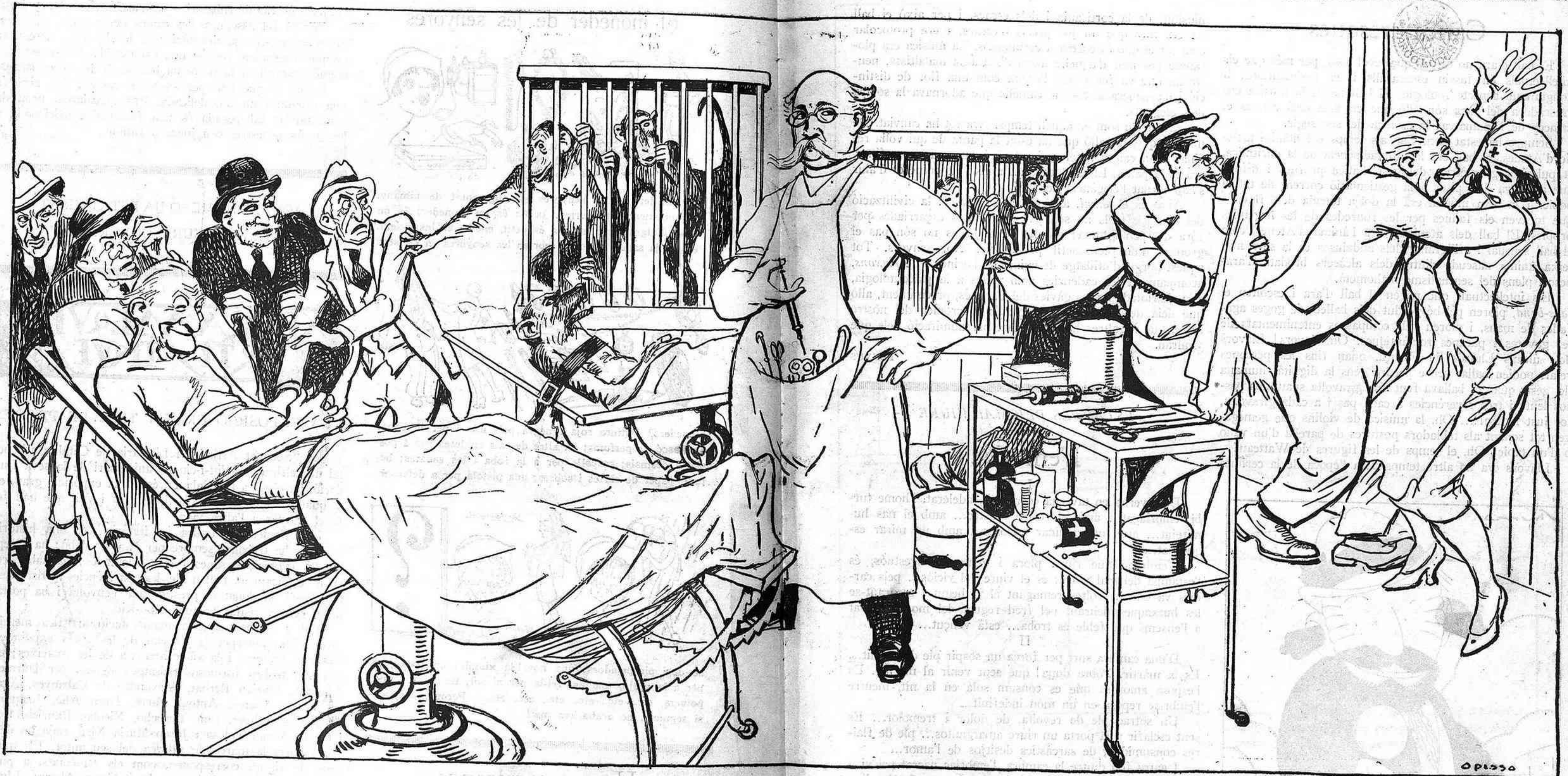
La "Societat Artística i Literària de Catalunya", per tal de celebrar el vint-i-cinquè aniversari de la seva fundació, ha obert a la "Sala Parés", una exposició gran, en la qual hi figuren trenta artistes vius i vuit que han fet ja el traspàs a l'altra vida.

La "Societat Artística i Literària" té una història brillant: ha treballat sempre per l'art de debò; ha acceptat les evolucions sanes i ben orientades; ha sabut resistir estòicament l'allau de les estridències artístiques; ço que li ha donat el prestigi que l'envolta i ha portat tanta gent a visitar l'actual exposició.

Val a dir-ho: aquesta manifestació artística mereix ésser vista, tant per la varietat de les obres exposades, com per l'interès i la valor artística de les mateixes; en ella s'hi troben formosos paisatges signats per Harmen Anglada, Marian Bernat, Alexandre de Cabanyes, Agapit Casas Abarca, Antoni Farré, Isern Alié, Joaquim Mir, Magí Oliver, Puig Perucho, Nicolau Raurich, Ros i Güell, Aureli Tolosa i Josep Maria Xiró, cada un dels quals porta la marca de fàbrica del seu autor. Els quadros de figura corresponen, com els esmentats, a pintors de cap d'ala: Baixeras, Pere Casas Abarca, Lluís Graner, Juli Moisès, Josep Mongrell, Romà Ribera i Carles Vázquez. I els bodegons tenen una representació reduïda, però masclé; la ferma aquarella de Josep Civil; les flors *idem de lienzo* (expressió que, forastera i tot, ve com l'anell al dit), en un oli de Guadalupe Zunzàren, i per fi, els interiors fan un bon paper, mercès als exposats per Martí Garcés i Josep Vidal i Quadras; en quant al regne de la fantasia, correspon tot sencer al simpàtic Segrelles, il·lustrador de l'*Atlàntida*.

Quatre són els escultors que representen l'estatuària: Miquel Blay, Borrell Nicolau, Manuel Fuxà i Vincents Navarro; cap d'ells necessita recomanació, per ésser prou coneguts.

Si la secció dels vius és força interessant, no menys

LA JOVENTUT ETERNA, O LES INJECCIONS D'EN VORONOFF

— Les mones: Aquests vells ja estan arreglats. I, ara, a nosaltres, qui ens arregla?

en resulta la dels morts, en la que s'hi troben aplegades valuoses obres pictòriques de Joan Brull, Manuel Cusi, Manuel Feliu le Lemus, Tomàs Sans, Joaquim Sorolla (el rei de l'impressionisme), i els Urgell, pare i fill; acompanyen a les pintures quatre bronzes ben personals de l'escultor Josep Cardona.

Enviem la nostra coral enhorabona a la trescadora "Societat Artística i Literària", per haver sapigut celebrar tan dignament les seves bodes de plata amb l'Art

bo i esperant l'ocasió de fer-li un altre bombet en arribar les seves bodes d'or.

En quant a les tres exposicions petites (per ésser individuals, s'entén) corresponen als pintors Francesc Labarta, Ramón Miret i Joan Willumsen.

En Labarta té a les "Galerías Areñas" uns quants paisatges panoràmics que arriben molt lluny; la llum hi és clara i abundosa, l'atmosfera transparent i el colorit

natural. Heu's aquí un pintor que es va tornant un arquitecte del paisatge i que sempre té molt de camí per endavant; i això que no es mou dels voltants de Centelles!

En Ramon Miret és també un paisatgista ben orientat, del qual ha parlat amb elogi L'ESQUELLA; els seus quadros de figura són altres tantes belles prometenques pictòriques, que tindrem presents pel que pugui ésser.

En Willumsen ja fa més que prometre; dona unes aquarelles de tmees balears que són una delícia de dibuix

i de color, sobretot les fetes a Eibissa, quins típics costums es veu que interessaren fonament a l'artista, home dotat d'un cor sensible, una imaginació fresca i unes manetes que per mi les voldria.

Si jo fos eibissenc i tingués rals (dues coses dificultoses), li compraria un grapat de coses, per tal de refer a casa l'ambient patriarcal de la formosa Pythiussa que els pintors ens van descobrir.

C. ARBÓ

Caricaturesques

El ball d'ara no és pas qualsevol cosa, per més que els intellectuals en fassin escarafalls i els caricaturistes li donguin un aspecte zoològic. El ball nou i la música engrescadora del *jazz* són allò que en deia dels còmics el príncep de Dinamarca: la crònica del seu segle.

Sempre ha estat així. Cap als temps del domini artístic d'Atenes, el ball era la quintaessència de la eurítmica, la pulcritud geomètrica del gest, l'àtica profusa i difusa que arribava dels pisos a la gesticulació corrent de tot el poble. I la seva música era la dolça tonada dels flaviols que tocaven els faunes per les rouredes de les llegendes pròpies. El ball dels atenienços era l'ànima d'Atenes, com el ball sensual i afiligranat dels andalusos és la seva mateixa ànima nascuda dintre dels alcàcers brodats d'arabesc i plens del sensualisme mahometà.

Els intellectuals que miren el ball d'ara i escolten el *jazz-band*, ploren pel bé perdut dels ballets de goges agafades de mans, i ploren pels compassos entenimentats de les gavotes i paranes romàntiques. Oh, llavors! Llavors dels últims Lluïsos de França, quan fins les persones reials podien ballar sense perdre gens la dignitat humana del gest; quan es ballava fent una giravolta suau, dos passos lents i tres reverències a cada pas i a cada giravolta, tot just i cabal!... Oh, la música de violins que gemegaven tot sonant als tabladors postures de parella d'un vano o d'un tapiç! Oh, el temps de les figures de Watteau!

Llavors era un altre temps. Era l'època de la cerimo-

LA BAIXA DEL FRANC

—Estic desesperat! Avui, ha baixat un enter.

niositat, de la cortisaneria i dels escacs, i per això el ball no era més que un joc precís d'escacs, i era protocolar com tot el que és cortisà i cerimoniós. La música era plo-ranera per mor d'aquella mena d'ataraxia malaltissa, neu-ròtica, que va fer florir l'*esplin* com una flor de distinció i d'aristocràcia com la camèlia que adornava la solapa dels elegants.

Ara ja no som en aquell temps. Ara tot ha canviat. De manera que, tot allò que ha estat la pauta de qui volia re-finar-se, a caigut a terra, i tot això que era per refinar, ara és la pauta. Els botiguers anònims i les cuineres d'ahir s'han tornat l'elegància del dia.

Això és el *shimi*, això és el *jazz-band*: la civilització del dia. Els balls no són pas unes notes esgarriades per fora del pentagrama; els moviments seus no són pas el gronxar d'un pterodàctil prehistòric. No, senyors. Tot aquest borgit d'utilitatge de cuina, de bocines i de *plaxons*, acompanyant les cadències amb vistes a la paleontologia, a la charlotada i a les gàvies del Parc, és, precisament, allò que deia dels còmics l'Hamlet: és la crònica del nostre segle, que nosaltres hem il·luminat per admiració dels que vindran.

TANYUS

ESTAMPES DEL MAL VIURE

L'embriac

I

De taverna en taverna corre foll, adelerat, l'home tur-bi, embriagat... amb el rostre mústec... amb el nas hu-mitejat... amb un caminar endoina i amb un mirar es-querdat...

L'embriac que riu i plora i gemega magestuós, és l'estampa del mal viure; és el viure del viciós... pels car-rers va donant voltes remugant el vi begut i escurant-se les butxaques delirant pel fred regust del most depurat a l'ensem que feble es troba... està vençut...

II

D'una cambra surt per força un sospir ple de neguit... Es la màrtir. Pobra dona! que sent venir al marit... Es l'esposa amorosa que es consum sola en la nit, mentre l'embriac reposa en un món indefinit...

Un sotrac ple de revolta, de dolor i tremolor... Es sent esclafir a la porta un riure amargantós... ple de flai-res consumides; de sarcàstics desitjos de l'amor...

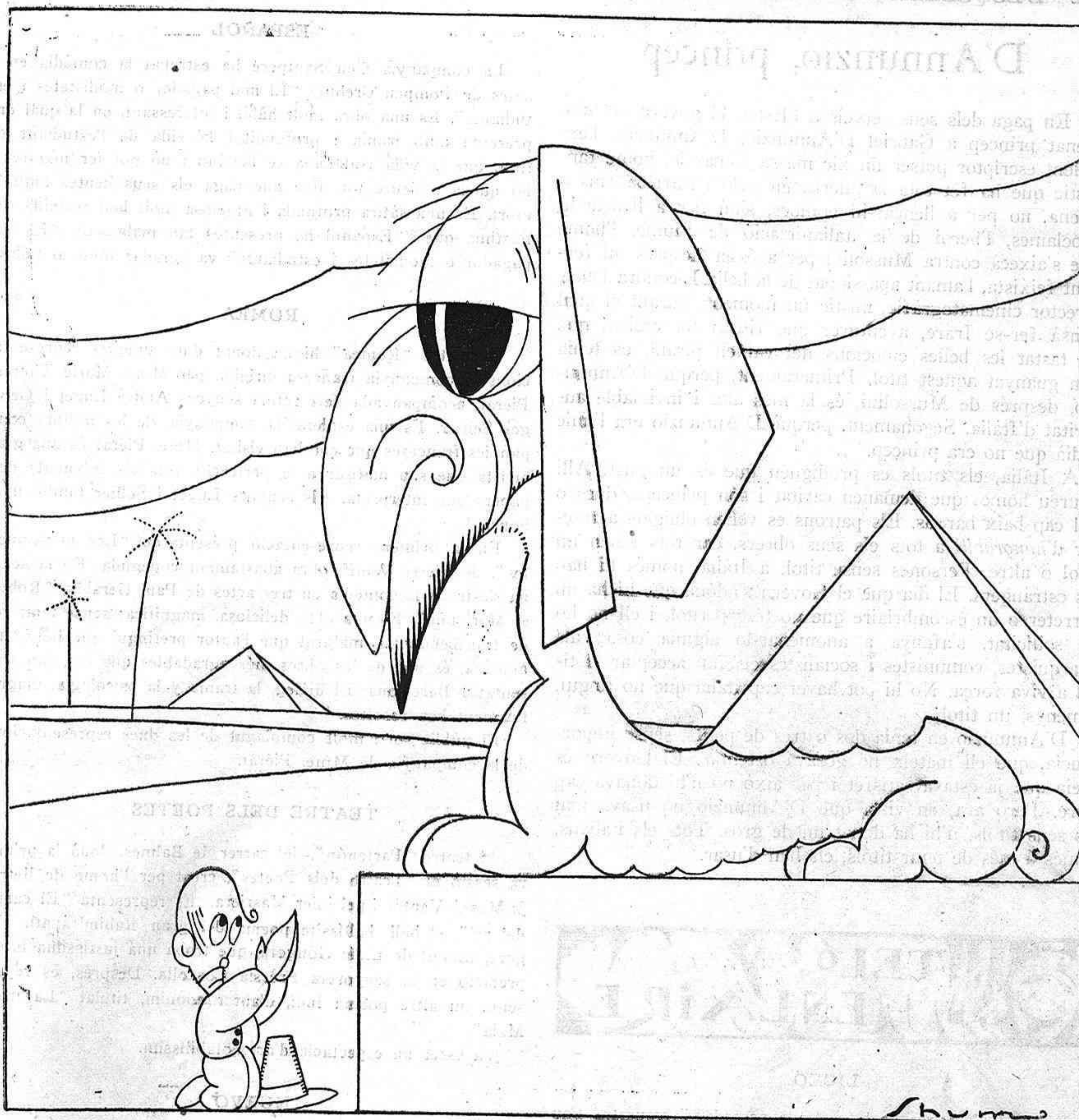
I entra foll dintre la cambra, l'embriac nacrat pel vi... I per dintre la penombra hi respira la veu fonda d'un Destí... I l'esposa pobra màrtir del Dolor veu que prest va apropant-se l'embriac enlluernat pel vi begut...

III

L'embriac va consolant-se en la cambra del plaer i de la vida va mofant-se en el seu esforç darrer... Va xu-clant en la carn flonja de l'esposa amb ferm estrall... I glopades de sang morta va engolint venes avall... La seva alè consumida es barreja amb foll amor, amb la dona em-pedernida que clou la boca amb follia per a desfer-se d'una vida enfonzada al xaragall...

L'embriac que alcoholitza una boca verge i pura, no és ell que tiranitza a un cos enjogassat, puix la dona sens ventura, de fugir de l'embriac...

EMILI VILASECA

EL POBLE I L'ESFINX

—Escolti, senyor Esfinx, no em podria consolar amb unes quantes paraules de les seves?

Els grans espectacles

El cèlebre teatre "Eurípides", del carrer de Perot lo lladre, és indubtablement el teatre que ens presenta els més bells i excel·lents espectacles. Tothom està encantat dels programes del teatre "Eurípides".

Ara una revista fastuosa, ara una temporada dramàtica amb els millors actors i les millors obres, ara un espectacle trastornador, sempre ha estat ell qui s'ha endut tot el públic. Els altres teatres no s'hi poden comparar.

Un any presentà la més excellent cosa que mai s'havia vist. Era una revista amb els més grans artistes, la més rica presentació de bon gust, els més encisadors quadros i els més vistents trajes. Tothom estigué conforme en què ja no es podia presentar res de més valor.

El teatre "Eurípides" tancà les portes, a l'estiu, i al començament de la temporada vinent anuncià que presentaria una cosa molt més frapant encara. La gent esperava amb inquietud el què podria ésser la cosa millor que aquella revista.

I es fixaren els cartells de la temporada. Obria les portes amb una gran companyia que estrenaria el drama indi "El rei i el faquir".

El dia de l'estrena hi havia una inquietud grandiosa a tota la ciutat. Semblava que era una gran festa. El teatre, ple a vessar, començà la representació. La companyia no era gran cosa i l'obra resultava ensopida. La gent començava a desillusionar-se. De sobte, un actor es tornà boig i matà a dos altres artistes. L'empresa, doncs, no havia enganyat al públic; mai no s'havia presentat un espectacle tan frapant.

D'Annunzio, príncep

En paga dels seus serveis a l'Estat, el govern ha anomenat príncep a Gabriel D'Annunzio. D'Annunzio, l'excel·lent escriptor potser un xic massa romàntic, home fantàstic que ha fet tota la guerra en avió i s'arribà fins a Viena, no per a llençar-hi bombes, sinó per a llençar-hi proclames, l'heroi de la italianització de Fiume, l'home que s'aixecà contra Mussolini per a ésser després un fervent feixista, l'amant apassionat de la bella Eleonora Duce, director cinematogràfic, místic un moment, durant el qual pensà fer-se frare, aventurer que fins i tot creiem que ha tastat les belles emocions del vaixell pirata, es tenia ben guanyat aquest títol. Primerament, perquè D'Annunzio, després de Mussolini, és la més alta i inviolable autoritat d'Itàlia. Segonament, perquè D'Annunzio era l'únic italià que no era príncep.

A Itàlia, els títols es prodiguen que és un gust. Allí veureu homes que demanen caritat i són prínceps, ducs o pel cap baix barons. Els patrons es veuen obligats a tractar d'*honorabili* a tots els seus obrers, car tots tenen un títol o altre. Persones sense títol, a Itàlia, només hi han els estrangers. El dia que el Govern s'adona que hi ha un carreter o un escombriaire que no té cap títol, i ell no ho ha sol·licitat, s'afanya a anomenar-lo alguna cosa; als anarquistes, comunistes i socialistes els fan acceptar el títol a viva força. No hi pot haver cap italià que no tingui, almenys, un títol.

D'Annunzio en tenia dos o tres de petits, sense importància, que ell mateix no gosava ostentar. El Govern es creia que ja estava satisfet i per això no n'hi donava cap altre. Però ara, en vista que D'Annunzio no usava mai els seus títols, n'hi ha donat un de gros. Tots els italians, a més a més de tenir títols, els han d'usar.

LICEO

Dijous i diumenge de la setmana passada, l'Orquestra Pau Casals donà el cinquè i sisè concert d'aquesta temporada. Dirigí l'orquestra el mestre Alexander von Zemlinsky, austriac. Es un director excellent, que sap donar la interpretació justa a cada matis de les obres. L'Orquestra Pau Casals, bé com sempre. No sabríem dir quina, de les obres que interpretà, va resultar més; totes van anar insuperablement bé. Entre les obres executades esmentem l'obertura de "La núvia venuda" i "Vysehrad", de Smetana; "Simfonia", de Schubert; "Petit Nocturn", de Mozart; "Donna Diana", de Resmizek; "Sakuntala", de Gormark; "Danses popular romaneses", de Bela Bartok; "Pulcinella", de Strawinsky; "Impresioni del Vero", de Malipiere; "Serenata" i "Cinquena Simfonia", de Dvorák; "Cinquena Simfonia", de Beethoven. És de doldre que Alexander von Zemlinsky, admirable compositor, no ens hagi ofert cap obra seva.

Dijous d'aquesta setmana i demà passat, diumenge, els darrers concerts de la temporada de Quaresma.

En parlarem la setmana vinent.

ESPAÑOL

La companyia d'en Santpere ha estrenat la comèdia en 4 actes de Pompeu Crehuet "El mal pagador o modistetes i estudiants". Es una obra molt hàbil i interessant, en la qual ens presenta amb ironia i profunditat la vida de l'estudiant de fora, que la vida ciutadana se l'enduu i no pot fer mai res i ho queda a deure tot, fins que paga els seus deutes amb la mort. Es una sàtira profunda i graciosa molt ben reeixida. Es llàstima que l'"Español ho presentés tan malament. "El mal pagador o modistetes i estudiants" va agradar molt al públic.

ROMEA

Al teatre "Romea" hi ha donat dues úniques representacions la companyia francesa dirigida per Mme. Marie Thérèse Pierat, acompanyada dels actors senyors Andre Luget i Georges Sellier. Es una esplèndida companyia, de les millors companyies franceses que ens han visitat. Mme. Piérat és una gran artista que sap matisar a la perfecció, tots els moments dels papers que interpreta. Els senyors Luget i Sellier també molt bons.

En la primera representació presentaren "Les marionnettes", de Pierre Wolff, obra abastament coneguda. En la segona s'estrenà la comèdia en tres actes de Paul Gerald, "Robert et Marianne". Es una obra deliciosa, magnífica; sense tenir res de transcendental, malgrat que l'autor pretingui que ho és un bon xic, és una de les obres més agradables que ens han presentat a Barcelona. El diàleg, la trama y la psicologia, magníficament ben resoltes.

El públic sortí molt complagut de les dues representacions de la companyia de Mme. Piérat.

TEATRE DELS POETES

Al teatre "Partenón", del carrer de Balma, donà la primera sessió el "Teatre dels Poetes", creat per l'home de lletres J. Massó Ventós i pel joier Masriera. Es representà "El carter del rei", el bell, bellíssim poema del gran Rabindranath Tagore, traduït de Lluís Góngora, que trobà una justíssima interpretació en la senyoreta Frèssia Coscolla. Després, es representà un altre poema indi, d'autor anònim, titulat "La mala Maia".

Va ésser un espectacle d'art notabilíssim.

NUEVO

De cop i volta, s'ha despedit la companyia de sarsuela que actuava en aquest teatre. Es veu que la temporada, malgrat els esforços de l'Oliveros, anava massa bé. Què ho deu fer, que totes les formacions en que intervé el cantant Pablito Gorgé acabin com el rosari de l'aurora? Es un bon actor i un bon cantant, i, malgrat això, el públic no el vol veure. Es una llàstima!

GOYA

"Puesta de sol", de Pierre Wolf, és una comèdia que en francès es titula "Les ailes brissées". Cosa efectista, feta amb molta traça i amb vistes al gran públic. Però, en resum, res d'important. Cal dir, però, que al públic del "Goya" no li proven massa les coses importants. I cal dir que l'obra—anodina com totes les de Pierre Wolf—, es fa soportable per la interpretació i, sobre tot, per la presentació.

BOB

El càstig

Janeta és una criatura terrible. Entremaliada com cap altra, ho feia anar tot enrenou, comprometia a tothom i ho feia malbé tot.

Els seus pares estaven tips d'avisar-la, i no en treien res. Llavors usaven el procediment del càstig, i tampoc. No tenia cura. Era allò que se'n diu un dimoniet.

Un any anaren a estiuejar a una casa de camp, allò encara els dugué més disgustos que a ciutat.

Un dia s'entretení en anar trencant tots els ous que la minyona havia tret del galliner. La seva mare se li enfadà molt i com a càstig la tancà al galliner:

—Bé, m'hi estaré—digué ella—. Però no et pensis pas, mamà que pongui cap ou.

EL METODE VORONOFF

—O els diners o la vida!

ELS DEPORTS

FUTBOL

Encara que la ballem magra, de totes maneres guanyem, i qui guanya, no hi ha cap dubte que va al davant, i això precisament és el que passa al "Badalona", que és campió de Catalunya i, si més no, en camí ja del d'Espanya.

Com que el diumenge passat va guanyar a l'"Elx", que és campió de València i l'altre diumenge de més enllà, als "Aguiles" aragonesos, ja el tenim semifinalista, i qui diu semifinalista diu campió, perquè ja és sabut de tothom que som uns acaparadors.

Ara, que això està més aviat dit que fet, perquè ens jugaríem un peix que aquests nois de la costa ens fan quedar malament; es clar que volen fer com els homes i ens tornaren de Saragossa l'altre diumenge que diu que n'hi havien la meitat de malalts.

Es clar que ara el perill ja és molt difús, perquè d'aquí que la semifinal s'hagi de jugar, tenen temps de tornar-e a posar malalts i tornarse a curar.

De totes maneres, pel que pugui ésser, nosaltres, que sempre tenim bones simpaties pels modestos, recomanaríem als nois del "Badalona", que no fessin broma i prenguessin un reforçament, per tal de trobar-se com cal davant del seu contrincant semifinalista.

El "Barcelona" segueix en el seu camí descendent; es veu que en aquella casa ben bé ningú s'entén, i això per nosaltres no pot ésser motivat més que per art de bruixeria (i consti que, precisament no es del noi de can Buixa que ens volem referir).

Ara, que això de què hi hagi tants lesionats, segurament, ens diagnòstic facultatiu; és cosa que ben enraonada potser, potser que en treuríem alguna cosa d'aliment. I això d'aliment no pas tothom ho seria, perquè, suposant-nos que tot allò que es ve dient d'un futur traspàs de camiseta d'un jugador, llavors sí que aquest aliment es tornaria aiguapoll..., si no vingués una miraculosa contracta d'uns quants nous uruguais que ens vinguessin a treure de l'"apuro".

Tot això, però, no són res més que ganes de voler fer la bugadera, i nosaltres estem més que segurs que tot plegat no serà res.

Unes quantes satisfaccions" i cada cosa al seu lloc.

RUGBY

No us sona com a cosa nova el rugby en aquesta secció? Doncs, ja ho veiem quan nosaltres ens n'adonem, resulta que els senyors que intervenen en aquest esport ja estan cansats de no entendre's, com si fos una cosa molt vella. Quatre o cinc anys que tenim equips de rugby: ja les passen negres; això és la darrera paraula.

De totes maneres, però, ja poden barallar-se, ja poden matar-se inclús, que nosaltres us assegurem que no ho faran pas pels mateixos motius del Futbol Associació. Ens referim a allò de les "raons".

Avui com avui, per aquest cantó no n'hi ha de cuits, que diríem; és molt migrada la vida d'aquest esport, tant, que diu que fins us hi donen "quartos" perquè aneu a veure els partits... quan volen jugar.

Tantmateix, seria cosa difícil de trobar-ne d'altres com nosaltres. Volem dir que som els únics... per no entendre'ns.

TEIXI

El senyor Carles Soldevila, que era cap de Negociat a la Diputació, ha sortit de la casa. Es parlava d'una declaració signada i que sortiria molta gent. Que sapiguem, només ha sortit el senyor Soldevila.

Es el que es diu, els literats purs no serveixen per buròcrates, veritat, senyor López-Picó?

✽

Shum, el gran dibuixant, el gran idealista que es diu Joan Baptista Acher, està sofrint laseva condemna de cadena perpètua a la Penitenciària de "El Dueso", a Santonya.

L'Acher està esplèndidament a "El Dueso" El tracten a cos de rei, té tota la llibertat, només troba que facilitats per a poder exercir el seu noble art i relacionar-se amb els seus nombrosos amics. Joan Baptista Acher s'hi troba esplèndidament, tant, que no se'n vol moure i assegura que si l'indultessin, demanaria que li permetessin seguir la condemna; ni podent-se passejar lliurement estaria tan bé. En lloc del món es possible trobar un presiri tan bo com aquest, ni els de Rússia, on es permet als presos anar a passar temporades a casa seva.

Felicitem als directors de la Penitenciària, senyors Lluís Ochaíta i Luca de Tena, i el seu ajudant, senyor Fabià Grifón, que tan bé saben tractar als presos.

✽

Sabem per bona tinta que tots aquells senyors catòlics que varen protestar de l'estàtua de l'Otero, han escrit al doctor Cardenal, per a què els fés l'operació d'empelt de glàndula de mico. Han promès que si els hi fa, no protestaran mai més davant de cap nuu.

En una paraula, que la seva "moralitat" (?) és qüestió d'impotència.

✽

Hi ha hagut un gran enrenou, molt justificat, per la qüestió del Grup Escolar Pere Vila. Mentre el regidor Casals Torres, per encàrrec del senyor Nebot, deia que desapareixerà aquest grup cultural, l'alcalde ho ha desmentit. Què passa? Encara tenim més concòrdia, veu's-ho ací!

Nosaltres donem la raó al senyor Nebot. El senyor Nebot és l'home més savi i important del món, i quan ell diu que les coses de cultura han de desaparèixer, ja deu saber perquè ho diu.

✽

Hem vist paradoxes grans. Mai, però, no n'havíem vist cap tan enorme com la que hi ha ara al teatre "Poliorama". El senyor Linares Rivas, literat de quart ordre, dirigeix una companyia mediocre que només porta obres d'en Muñoz Seca o de Linares Rivas. I d'aquesta companyia se'n diu "Excursió artística". On és l'art? Suposem que don Manuel Linares Rivas ignora el que vol dir "artística".

✽

Una altra crisi ministerial. El Govern francès, a conseqüència d'una derrota, ha dimitit. M. Briand, doncs, ja ha deixat la feixuga càrrega de fer equilibris.

Llibreria Espanyola d'Antoni López ♦ ♦ Rambla del Mig, 20, Barcelona

TELÉFON A. 4115

GABRIEL M.ª VERGARA

A través del Diccionario de la lengua española

Más de 4,000 voces no incluidas en la décimoquinta edición del publicado por la
REAL ACADEMIA ESPAÑOLA Un tomo. Ptas. 5

ANGEL OSSORIO

Cartas a una muchacha
sobre temas de Derecho civil

Pesetas 5

ANGEL PESTAÑA

SETENTA DÍAS EN RUSIA

Lo que yo pienso

Pesetas 5

Anuari dels catalans 1926

PESETES 3

LUIS CAPDEVILA

Las mujeres, la noche y el amor

Ptas. 5

VICENTE BLASCO IBÁÑEZ

El papa del mar

Ptas. 5

D'aquí pocs dies

M A L L O R C A

Album artístic de la famosa Illa dirigit per OLEGARI JUNYENT

SANTIAGO RUSIÑOL

Ei casament de conveniència

Ptes. 2

Lo Noy de la Mare

Un tom de 136 planes

Ptes. 5

NOTA.—Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliurances del Cir Postal o bé en segells de franqueig al llibreter Antoni López, Rambla del Mig, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no es remet, ademés, 30 cèntims per a certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.

LA NOVA RAÇA

- I pensar que per culpa de Voronoff som el viu retrat del nostre primer pare!

-I quin retrat!